

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 5.

Lýsingaprisur fyri petitreglur: 30 oy. á forsiðuni,
20 oy. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Tirsdag hin 4. februar 1930.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bilagt á posthúsinum, brévsavnaðstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

4. árg.

Tandlæge BREND

traffes 11-5. Telf. 114.

UMFRAMT TEY NÓGVU
HAVNAMÁLINI, ið reist
eru krav um í Føroyum — tey
krevja eisini at verða framd,
fyri at útflytingarlíkindini kunna
gerast betri — er vegasurning-
urin, koyruvegirnir, tann spurn-
ingum, sum meiri og meiri
streingir á og krevur at vera
greiddur.

Tað, sum havnirnar eru fyri
eitt meira livandi samband
oyggjarnar millum, og millum
Føroyar og úrheimin, eru veg-
irnir, koyruvegirnir, fyri sam-
bandið bygdanna millum; um-
framt at vegirnir fyri bygdir, ið
illa liggja fyri, er eitt heilt tørvu-
ligt lið fyri bygdanna vøkstri og
livikorum íbyggjaranna, tí um
koyruvegir liggja til nær stórru
útflytandi bygdin, og allar
umliggjandi bygdir verða træðr-
aðar saman við aðalvegirnir við
vegum, kunna eisini smábygdur
koma at njóta beinvegis gagn
og frama av havnabygging í
Føroyum.

At tað ikki er lætt at fáa flag,
at havn verður bygd á hvørjum
plássi í Føroyum, er eyðvítt.
Til tess vilja peningaútreiðslur-
nar gerast alt oystarar — um-
framt at tað ikki gongst so
avbera gott at fáa so miklan
pening til vegar. Tungt týkst
longu nú hjá ymsum kommun-
um — ið fingið hava havnir við
at ganga undir ásettari treytir,
viðvíkjandi rentum og frádrátti
— at kneykra undir hesari
miklu ábyrgd. Hetta sýnur best,
at ikki er gamansleikur at fara
undir stórru byrðu, enn evnini
samsvara til at bera.

Hervið verður ikki sagt, at
vegabygging í Føroyum kann
gjøgnumførast fyri lítið og lætt,
nei, minni enn so. Tað vil kosta
nógvan pening at fáa allar
bygdir á einari stóraroyggj
træðraðar saman í eitt fullfígga
vegasamband; men kortini er
hetta nakað, ið má gerast fyri
at livga um landsins íbyggjarar,
og gera livukorini betri uppi á
landi.

At tað í fyrsta umfarið ræður
um, at aðalvegirnir verða gjordir,
skuldi verði sjálvandi, men hetta
letur ikki til at hava verið so
væl eftirreisað. Men tað hevur
já ikki gingið av tí allarbesta at
fáa pening heidur í hesum fori,
tá hevur nakað fingist — og
verða nú vegir lagdir ymsa-
staðni. Tað er jú langt síðani,
at talað var um hesar vegir, so
stundin skuldi væl nú verði inni
til at fingið hesi árbeiðir í lag.

Tað hevur mangan verið talað

— og ikki sørt skrivað — um
at fáa gjørdan ein veg úr Havn
og norðureftir oyggj til Vest-
mannar. Tað er langt síðani, at
menn fóru til at hugsa um ein
slíkan veg, men eingin hevur
gjørt stigið fullt út, fyrr enn
»Havnar arbeiðsmannafelag« í
1927 tók uppáftur hugsanina
um oyggjavegin, og sendi bræv
til Føroya Løgting um at fáa
í lag, at vegurin Havn—Vest-
manna varð gjørdur. Áheitanin
til Løgtingið frá »Havnar ar-
beiðsmannafelag« hevði fingið
viðmæli frá tí tásitandi býar-
stýri í Havn.

Tað tóktist, sum tingið fór at
taka væl undir, men árið eftir
(1928) var enn einki annað frætt,
enn at Løgtingið hevði mælt til,
at hetta vegamál var granskað
og útroknað. Á hesum ári, 1928,
sendi formaðurin í Løgtingsins
figgarnevnd brøv til allar nær
sónkir, ið settu ástund at fáa gagn
av einum slíkum vegi, fyri at
fáa at vita, hvussu hesar sóknir
stillaðu seg til henda vegasurn-
ing. Svarini, ið inn eru komin
aftur til Løgtingsins, eru ikki
einsljóðandi, og ikki allar sóknir
sýna hesum máli vælvild, heldur
mæla nær, at einar tvær ella
trýggjar av hesum sóknunum í
Streymoy. Ein sóknin, ið avgjort
er ímóti, at vegur verður lagdir
norður eftir oyggj, er hin sama,
sum á sinni skrivaði til Løg-
tingið, at teir vildu ongan skúla
hava. Nú, tað er tó ikki eitt
mannaminni síðani, at teir góðu
til sjóndar, at teir ongan skúla
vildu hava, so tað kann ikki
ventast, at teir longu nú vilja
hava veg íggjøgnum hagan, og
kanska resikera, at onkur er so
nesadjarvur, at hann krevur
henda góða, gamla haga, ið so-
leiðis hevur ligið síðani langt
framanundan tí tíð, tá menn-
iskjur komu at búgva í Fø-
royum, til uppdyrking. Tí korta-
nei; tað sum skúlin hevur gjørt
við byttisskapin, kunna vegirnir
koma at gera við hagan. *Vit
vilja ongan veg hava!!*

Nú letur aftur í, á býarstýris-
fund, um henda oyggjaveg, og
»Dimma« er farin at »referera«
ing. Horn. Men hevði tað ikki
gagna málinum betur, um
»Dimma« royndi at fingið hesa
svortu sókn til at forstaðið —
nú hava teir skúla — at oyggja-
vegurin als ikki vil vera til skaða
fyri hitt føroyska samfelagið.
Tvørtur ímóti. Øll vilja bein-
vegis og umvegis fáa nyttu av
honum.

Bygdirnar mega koma í betur
vegasamband við hvørja aðra.

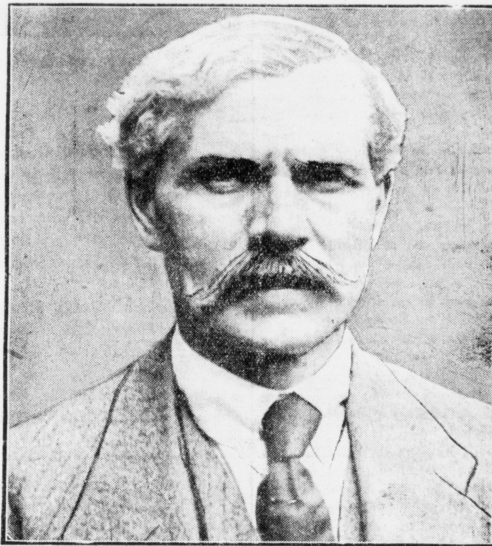
Útsølan í Keypmannahavn.

Eng kunngerði, at eg 1. februar h. á. havi opnað sölubúð fyri
føroyskum heimayrki í Keypmannahavn Bredgade 68, Hæveshuset
B, St. th. Tey, ið ynskja vorur seldar, biðjast senda sum skjótast.
Avrokning so skjótt sum selt.

Rigmor Lützen.

LONDON-KONFERENCEN OM NEDRUSTNING TIL SØS

(Fra vor Korrespondent).

RAMSAY MAC DONALD, Englands Ministerpræsident, paa hvis
Initiativ Nedrustningskonferencen afholdes.

London, 20.—1.—30.

I et Telegram fra Washington, som
for en Uges Tid siden stod at læse
i Verdenspressen, hed det:

»Med den tidligere tyske Kamp-
damp »George Washington« til-
traadte den amerikanske Udenrigs-
minister Stimson i Gaar fra Hobo-
ken Pier, ledsaget af et Følge af Sa-
kyndige og Politikere, Rejsen til Se-
afrustnings Konferencen i London.
Det er den vigtigste internationale
Konference, der er holdt endnu, vig-
tig, fordi — hvis den ender uden Re-
sultat — den vil sætte Verden ti Aar
tilbage i Tiden og give Rum til nye
Intriger og Forviklinger mellem Sta-
terne«.

Det officielle Telegram viser,
hvilken Vægt Verdens mestrigste
Statsamfund tillægger den Konfe-
rence, der er kommet til Verden paa
Initiativ af Englands Ministerpræs-
ident Mac Donald, og som tager sin
Begyndelse i Morgen.

Afgørelsen om, at Konferencen
skal afholdes, er i sig selv en Ve-
densbegivenhed; men med Hoovers
og Mac Donalds Bestutning om at af-
holde Konferencen, og de andre store
Sømagters, Frankrigs, Italiens og Ja-
pan's Tilsegn om at deltage, er det
naturligvis ikke afgjort, at det lyk-
kes at bje Viljerne sammen lige
med det samme, og baade i London
og Washington regner man med, at
Konferencen kan trække ud i Maa-
neder.

At man mener det alvorligt ses bl.
a. af, at Hoover sammen med Ame-
rikas Udenrigsminister, Stimson, har

sendt endnu en Minister og desuden
tre af Amerikas dygtigste Ambassa-
dører og tre af de ledende Medlem-
mer af Senatet som Delegerede. De-
suden har Hoover, hvad der ikke er
uden Betydning, besat samtlige Di-
plomatposter i Europas og Østens
Hovedstæder med nye Mænd, der er
indforstaaet med hans Planer.

Fra Tokio ventur man Modstand,
Delegationen fra Japan, der allerede
i ca. 14 Dage har opholdt sig i Lon-
don for at gøre Forstudier, har baade
under Gennemrejsen i Amerika og
under Opholdet i London ladet sig
forlyde med, at man i Japan ikke er
helt indforstaaet med Englands og
Amerikas Afrustningsplaner. Derfor
har Hoover, resolut og handlekraftig
som han er, straks sendt en ekstra
Ambassadør til Tokio for at for-
handle med den japanske Regering.

Der er vel nogen Idealisme i Ho-
overs Samarbejde med Mac Donald;
men der er ingen Tvivl om, at Ho-
vedbevæggrundten til, at Amerikas
nye Præsident er saa ivrig for Sø-
afrustning, nogen egentlig Landhæ-
r har Amerika ikke, er, at de fortsatte
Kaprusteringer vil ødelægge baade
Amerikas og de andre Landes Fi-
nanser.

Særlig de to Børskatastrofer, der
i det forløbne Aar har rystet Ame-
rikas Økonomi, har belært Hoover om,
at der maa spares paa Statens Ud-
gifter og først og fremmest paa de
uproduktive Militæradgifter. Hvor-
naar bliver Hoovers Partifæller i et
lille Land, der ligger paa denne Side
af Atlanterhavet, lige saa kloge?

Hvecken Amerika eller England
møder paa Konferencen med et fast
Program, som man vil forsøge at faa
de andre deltagende Magter til at
akceptere. Den Overenskomst, der
blev skrevet mellem Amerika og Eng-
land under Mac Donalds Ophold i Wa-
shington i Sommer, vedrører i stræn-
get Forstand kun Forholdet mellem
disse to Magter; men den vil selvføl-
gelig spille ind under de kommende
Forhandlinger i London.

Hoover har strakt sine Modstande-
re i Amerika til Jorden. Den store
Proces for nogen Tid siden, hvor det
blev oplyst, at Rustningsindustrien
under den første Søafrustningskonfe-
rence i Genève havde højt betalte
Agenter dernede for at hindre Af-
rustning, har allerede for Maaneder
skien gjort det af med de Kræfter
i Amerika, der er interesserede i
Rustninger.

Vanskeligere staar Sagen for Mac
Donald. Han raader ikke over et Flertal
i Parlamentet og er heller ikke
som engelsk Premierminister udru-
stet med saa megen Magt som Ho-
over. Hele England hilste det med Be-
gejstring, da Mac Donald straks efter
sin Tiltrædelse tog Turen over Atlan-
terhavet og gjorde en Ende paa den
Kapruster, der siden 1927 har be-
staaet mellem England og Amerika.
Konferencen, der træder sammen i
Morgen, vil noget mere. Dens Op-
gave er at skabe Afrustning til Søs
over hele Verden og dermed ogsaa
kraftigere Afrustning baade i Ame-
rika og England end aftalt mellem
Mac Donald og Hoover.

Mac Donald er i den sidste Tid
blevet angrebet voldsomt. En haard-
hændet Kampagne er rejst mod Rege-
ringen under Folkehaaret: Vi kan
ikke lægge vort Lend forsvarsstæt-
ten. Man hævder fra Militaristernes
Side, at Kelloggspagten ingen Betyd-
ning har, og de »Sagkyndige«, d. v. s.
Militaristernes med den kendte Admi-
ral Beatty i Spidsen, erklærede, at
England af Hensyn til sine oversøjske
Forpligtelser ikke kan indskrænke
sin Krydsflaade fra 75 til 50
m. m.

Det var imidlertid allerede for otte
Dage siden ganske klart, at Rege-
ringen, ikke alene i Parlamentet —
men ogsaa ude i Befolkningen, havde
et stort Flertal for sig i Spørgsmaa-
let om Indskrænkning af de militære
Udgifter. Og ret beset er det ganske
logisk; thi som i Amerika saaledes
ogsaa i England: Staten har Brug
for Penge, og disse kan kun skaffes
ved Indskrænkning af de militære
Udgifter. Og, ræsonnerer Flertallet
af de engelske Vælgere, kan det lyk-
kes Mac Donald at faa de øvrige Stor-
magter til at aftræde i samme For-
hold som England, saa bliver Balan-
cen jo den samme, med den Forskel,
at der aarlig spares Millioner.

Mac Donald har da ogsaa, trods de
»Sagkyndige«s bekymrede Miner,
fortsat sit Arbejde for at skaffe en
god Atmosfære, forinden Konferen-
cen begynder. Han har saaledes haft
meget indgående Konferencer med
den japanske Delegation, der, som
forud naavet, i flere Uger har op-
holdt sig i London; og det siges, at
den engelske Premierminister har
haft meget Held i sine Forhandlinger
med Japandelelegationens Fører,
Vakatsuki, der, efter nogle Dages
Ophold i London, er blevet langt
mindre aggressiv, end han var under
Gennemrejsen i Amerika.

Konferencen har to Hovedformaal: